

Prof. Joanna Gołaszewska

Warszawa, 20 stycznia 2024r.

Wydział Malarstwa

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

**Recenzja pracy habilitacyjnej, dorobku artystycznego i działalności dydaktycznej
Pana Vaclava Rodka sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie
sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki wszczętym
przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach**

Na podstawie uchwały nr LV/2023 Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach z dnia 24 października 2023r. zostałam powołana w skład komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki Panu doktorowi Vaclavowi Rodkowi. 15 grudnia 2023r. otrzymałam pełną dokumentację habilitacyjną wraz z załącznikami.

Dane Habilitanta

Pan Vaclav Rodek urodził się [REDAKTOWANE] położonej w Czechach. Edukację artystyczną rozpoczął w 2003r. w Instytucie Studiów Artystycznych na Uniwersytecie Ostrawskim w Ostrawie. W latach 2011- 2015 studiował w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Bratysławie, w której to uzyskał stopień doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne, broniąc pracy doktorskiej : „Modality”(promotor doc. Stanislav Buban). Obecnie habilitant wykłada na Uniwersytecie Ostrawskim prowadząc Pracownię Malarstwa (od 2008 zatrudniony w Pracowni- Atelier Malba I, od 2022 – kierownik Atelier Malba I) oraz w Wyższej Szkole Górniczej-Uniwersytecie Technicznym w Ostrawie gdzie na stanowisku adiunkta (od 2021) zatrudniony jest w Katedrze Architektury.

Pan Vaclav Rodek jest artystą niezwykle czynnym, od roku 2004 do 2023 zrealizował 16 wystaw indywidualnych oraz brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych (większość na terenie Czech w galeriach Ostrawy ale i w Poznaniu, Katowicach, Wrocławiu w Polsce, Bratysławie na Słowacji.

Brał udział w projektach artystycznych: 1. „SZEŚĆ” w latach 2016-2022 będącym prezentacją studentów w Galerii sztuk Pięknych w Ostrawie, 2. „ W poszukiwaniu straconego czasu” w latach 2019-2023.

Odbył dwa staże w ramach programu Erasmus : 1. Academy of Fine Arts „Pietro Vannuci” w Perugi we Włoszech 5-10 .12. 2022., 2. Akademia Sztuk Pięknych w Szczecinie w Polsce, 13 – 17. 05. 2019.

Prowadził działalność kuratorską, był autorem szeregu tekstów zamieszczanych w katalogach, broszurach, na stronach internetowych.

Jak widać z załączonego materiału opisowego i zdjęciowego Pan Vaclav Rodek jawi się jako artysta aktywny, otwarty na szereg nowatorskich działań wizualnych. Takim też jest dydaktykiem- bardzo zaangażowanym w życie Wydziału Sztuki Uniwersytetu Ostrawskiego oraz Wydziału Budownictwa Wyższej Szkoły Górniczej, prowadząc pracownię malarstwa i rysunku wykazuje się dużą dynamiką w organizowaniu zajęć studenckich, przeglądów, wystaw. Pan Vaclav Rodek w sposób bardzo interesujący i przekonujący opisuje szczegółowo swoje metody dydaktyczne, program, specyfikę prowadzonych przez siebie przedmiotów. Na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Ostrawskiego obok pracowni malarskiej- Atelier Malba 1 , prowadzonej wspólnie z profesorem Danielem Balabanem skupionej na malarstwie klasycznym, wykłada przedmiot – „Nietradycyjne materiały w malarstwie”, nawiązujący do wiedzy i badań z zakresu nietypowych materiałów w sztuce malarskiej.

Na drugiej ostrawskiej uczelni- Wyższej Szkole Górniczej Pan Vaclav Rodek współtworzy pracownię „Rysunku Architektonicznego”.

Autoreferat

Autoreferat Pana Vaclava Radka składa się z 60 stron tekstu bogato przeplatane reprodukcyjami wszystkich obrazów składających się na dzieło habilitacyjne. To wnikliwy i bardzo szczegółowy tekst odnoszący się do inspiracji artysty jak i do pojęć, zagadnień występujących, systematyzujących, opisujących Jego działania artystyczne.

Autor w swoim autoreferacie omawia każdy obraz wchodzący w skład pracy habilitacyjnej. Zaznajamiając czytelnika z poszczególnymi realizacjami, niezwykle analitycznie opisuje proces powstawania płótna , opisuje poszczególne etapy budowy obrazu, wszelkie zabiegi technologiczne, omawia cele i uzyskane efekty; można powiedzieć, że odziera swoje obrazy z tajemnicy tworzenia i przypadku jaki niewątpliwie odgrywa dużą rolę w tych pracach.

Na przykład omawiając obraz „Sieć IV” Rodek pisze : „(...)W przypadku czwartej realizacji, plama została stworzona przez wlanie oleju lnianego do lakierowanej bazy do płótna. Jest to jakaś próba skonkretyzowania obecności esencji pracy-snu „ Morfeusza” czyli dzieła tworzenia, kształtowania jakiegokolwiek postaci ludzkiej lub przekształcania się w nią”.

„(...) Sieć XI została skonstruowana jako połączenie mocno zdeformowanych, figuralnych (demorficznych) kubatur utworzonych przez szablony z kolorowymi i ostro ograniczonymi liniami horyzontalnymi. Na drugim planie rzutowana jest sieć elipsoidalna przypominająca strukturę obrazu Frantiska Kupki „Amorfa – Fuga w dwóch kolorach”(…) „

Nie jest to zarzut, autor ma wszelkie prawo przeprowadzić tak niezwykle szczegółową analizę swych realizacji, tym bardziej, że opiera się w swoich rozważaniach na wielu przykładach, wątkach czerpanych z teorii i historii sztuki.

Pojęcia takie jak narracja, iluzja, abstrakcja, geometria, problematyka podmiotu i przedmiotu stały się , między innymi, tytułami poszczególnych rozdziałów autoreferatu. Autor omawia powyższe zagadnienia w powiązaniu ze swoimi obrazami, wypunktowuje wszelkie momenty, w których owe pojęcia mogłyby tłumaczyć dochodzenie do ostatecznej wersji płótna.

Poszczególne teksty, pisane językiem wartkim i przejrzystym mogą również pełnić rolę niezależnych esejów z zakresu plastyki. Trzeba wspomnieć o bogatej , szerokiej bibliografii jaką autor zamieścił w swojej dokumentacji.

Dzieło habilitacyjne

Dzieło habilitacyjne pana Vaclava Rodka to dwie serie obrazów - „Sieci” oraz „Sny” zebrane w jeden cykl malarski zatytułowany „Sieci Morfeusza”.

Pierwszy cykl składa się z 20 obrazów o bardzo okazałych formatach, to kolejne „Sieci”: „Sieć I”, „Sieć II”, „Sieć III” do „Sieć XX” . Jak pisze autor „(...) Istotną cechą stworzonych obrazów jest ich wielkość(...)Większość przedstawień sieci ma wymiary od półtora metra wysokości i ponad dwóch metrów szerokości (...)Taka wielkość oddziałuje na widza w sposób najbardziej przekonujący(..). Drugi cykl to 11 prac o wymiarach 50 na 40cm o tytułach: „ Sen” i „ Sny”. Wszystkie prace powstały na płótnie, w technice mieszanej, jak pisze malarz : „(...)W swoich obrazach często wykorzystuję np. forniry, syntetyczne zamienniki, konstrukcje drewniane, bejce impregnacyjne, lakiery, oleje, woski (...)”. Obrazy składające się na dzieło habilitacyjne zostały zrealizowane w latach 2021 – 2022.

Marzenia senne, stany podświadomości, myśli powstałe na granicy jawy i snu, to wszystko stało się przedmiotem badań, treścią, inspiracją i powodem do zrealizowania szeregu obrazów zebranych w cyklu „Sieci Morfeusza”. Autor odnosi się do wielu źródeł przybliżających nam zjawisko snu - do Mitologii, do dzieł Sigmunda Freuda, Carla Gustawa Junga, aby dojść do wniosku: „(...)Chciałbym się zatem skupić na abstrahowanej konstrukcji snów powstających w czasie spania. Mój osobisty stosunek do śnienia ma podstawy realizmu magicznego(...). Jest to bardziej malarski, abstrahowany sposób konstruowania „sieci snów”. Jego podstawę tworzy połączenie linii horyzontalnych, reprezentujących logikę jako linearnie rozwijającą się fabułę, przecinających się z transcendentnym pionem uczucia i wiary, odczytywanym jako wątek wyobrażeniowy prowadzący nas z dołu na szczyt lub odwrotnie – z góry ku ziemi. Poprzez owo skrzyżowanie i „naciąg” tworzy się sieć(...)”.

Obrazy jak autor wielokrotnie podkreślał, oparte zostały na wielu kontrastujących a zarazem uzupełniających się pojęciach, formach, ideach. Abstrakcja i narracja, przedstawienie, opis realnych acz wyśnionych snów z abstrakcyjną konstrukcją płócien, geometria i abstrakcja ekspresyjna, ściśle wykreślone schematy w połączeniu z delikatnymi, nieokreślonymi plamami, pionami, poziomymi, ukosami, rozlane formy i przemyślane, żmudnie wykreślone układy linii – całe to bogactwo zawierają realizacje Wacława Rodka. Dla mnie szczególnie intrygujące są obrazy z serii „Sieci”. Szanując bardzo precyzyjny opis własnych prac autora, pozwolę sobie na ich własną interpretację. Odnajduję w obrazach Wacława Rodka swobodne, powietrzne pejzaże, pejzaże abstrakcyjne, pejzaże głębin oceanów. Te prace mogą budzić wiele skojarzeń, od czysto abstrakcyjnych układów linii, przez precyzyjną grę elementów wypełniających płótna po przestrzenie pejzażowe zapamiętane, zaobserwowane czy też wyśnione.

W „Sieciach” od I do XIV dominują kompozycje precyzyjnie wykreślonych linii przecinających wertykalne formy zanurzone w przestrzeni ulotnego tła. To konsekwentna opowieść o wzajemnym przenikaniu, współgraniu logiki i przypadku.

Zaskakującymi „Sieciami” są obrazy o nr XV i XVI, które zostały przetworzone, zdeformowane albo rozbudowane poprzez elementy architektoniczno – geometryczne. Autor mówi o zastosowaniu konstrukcji przestrzennej. „(...)W konstrukcjach obrazów(...) zostało zastosowanych kilka zasad geometrycznych. Jest to podstawowa perspektywa konstruowana z nutą iluzji przestrzeni, stereometrii, geometrii rzutowej...(...)”.

Są to prace w których oddziaływanie na widza zdominowane zostało przez kompozycję geometrycznych elementów wypełniających płótno jak i konstrukcję nakładających się na siebie blejtramów. Zabieg ten będący pewnym zaskoczeniem dla widza stał się ciekawym i konsekwentnym rozwinięciem poszukiwań autora.

Odrębnym, jedynym obrazem, który nie wpisuje się w jednolitą opowieść tego cyklu jest obraz „Sieć XVIII, Sieć Ikelosa”. Dominującym w tej pracy jest wątek figuratywny, nawiązujący do wcześniejszych prac malarza.

Jak sam autor zauważa ; „(...)gdym tylko zacznie pojawiać się jakieś odniesienie figuratywne, od razu przechodzę na formę narracyjną. Wszystko co zostało przeze mnie namalowane z bardziej konkretnym przedstawieniem postaci, przestawia mnie do myślenia o rozwiązaniu takich kwestii jak gest, postawa, kontur(...)”.

Drugi cykl „Sny” jest opowieścią odmienną. Z racji i formatu i stonowanego kolorytu dużo bardziej kameralną, delikatną, przywodzącą na myśl wysmakowane materie - tkaniny. Wręcz wyczuwalny jest schemat konstrukcji gobelinu, osnowa- wątek. Malarz tytułując ten cykl „Snami” podkreślając, że obrazy powstały na granicy abstrakcji i narracji powraca do rozważań na temat formy abstrakcyjnej wywodzącej się z sennych opowieści.

„(...)Hybrydowe połączenie narracji z abstrakcją dało o sobie silniej znać w koncepcji abstrakcyjnego przedstawienia snów. O ile w Sieciach narracja jest sygnalizowana jedynie w rozumieniu malarstwa gestu wskazanych postaci lub w odniesieniu do historii rodzącego się snu poprzez dany typ sieci, o tyle połączenie hybrydowe przejawiało się o wiele bardziej konceptualnie w związku z konkretną narracją snu w postaci pisemnej, która następnie miała zostać malarsko destruowana.(...)”.

Prace te wywodzą się z wcześniejszych poszukiwań i realizacji zebranych w cyklu „Niewypowiedziane” z roku 2019, które Autor nazwał zapiskami dnia codziennego.

Artysta w swojej drodze twórczej próbował, realizował, doświadczał różnorodnych wyborów tak tematów jak i materii malarstwa. Prace: „Każdy dzień to nowy dzień” z 2020 r., „Skok do czarnej rzeki” z 2018 r., „O małych skałach” z 2019 r., czy „Amorfa II” z 2017, „Tom VII” z 2016 r. emanują swobodą, dynamiką i w pewnym sensie dramatycznymi, zdecydowanymi rozwiązaniami. Ogromne płótna malowane z rozmachem malarz wypełniał szeregiem figur ludzkich, wyrysowanych, rozlanych, zatartych, unicestwianych wkomponowywanych w przestrzenie wyraziste, często zaskakujące. Takie są wszystkie realizacje z cyklu: „Amorfy”, „Demorfy”, czy „Czas zmysłowości”.

Obrazy tworzące dzieło habilitacyjne „Sieci Morfeusza”, niewątpliwie wywodzą się z wcześniejszej twórczości Vaclava Rodka, stanowią jednak cykl odmienny w stosunku do prac powstałych po przewodzie doktorskim. Przejście od ekspresyjnego, w pewnym sensie figuratywnego malarstwa, do prac zdyscyplinowanych, podporządkowanych abstrakcji, geometrii, starannie przemyślanym strukturom stało się bardzo ciekawym, logicznym i konsekwentnym rozdziałem w twórczości Pana Vaclava Rodka.

Dokumentacja Pana Vaclava Rodka została bardzo dobrze przygotowana pod względem merytorycznym jak i graficznym, jest pracą przejrzystą, czytelną i interesującą.

Konkluzja

Cykl obrazów tworzących dzieło habilitacyjne, wraz ze szczegółowym opisem prac – autoreferatem stanowią oryginalny, wartościowy i znaczny wkład w dziedzinie sztuki. Ponadto cały dorobek artystyczny, działalność dydaktyczna, organizatorska, kuratorska świadczą, że Pan Vaclav Rodek tak jak artystą jest również kreatywnym pedagogiem i w pełni zasługuje na przyznanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk, dyscyplinie artystycznej: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Habilitant spełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Janina Gębska